

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№4(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 546 sahifa,
27-aprel, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Формирование здоровьесберегающей образовательной среды в начальной школе в условиях инклюзии.....	10
<i>Тургунова Нилуфар Абдусаломовна</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tez va aniq hisoblash ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	16
<i>Dehqonova Maxliyoxon Shuhratjon, Musinjonova Dildoraxon Mahmudjon</i>	
Научно-педагогический анализ методов математического моделирования: численные и аналитические подходы в обучении студентов	19
<i>Мусурмонова Маъмура Оман кизи, Жураева Феруза Бахтиёр кизи, Сарсенбаева Мархабо Шадибековна</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijtimoiy moslashuvini rivojlantirish texnologiyasi.....	26
<i>Turdimurodova Muazzam Muzaffarbek qizi</i>	
M. Tvenning "Tom Soyerning boshidan kechirganlari" romanida bolalar obrazining tasviri masalasi	29
<i>Sattarov Farrux Nuridinovich</i>	
Pedagogik dasturiy vositalar yordamida dars sifatini oshirish	35
<i>D. K. Ibadullayev</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning kasbga qiziqishlarini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	41
<i>Isabekova Dilafruz Shermirzayevna</i>	
Молодёжь Узбекистана в системе политических процессов.....	46
<i>Юсупова Элеонора Фердинандовна</i>	
Математика o'qitishda zamonaviy yondashuvlar: vaziyatli tahlil va amaliy samaradorlik	51
<i>Matyaqubova Nazira Hikmat qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik mahoratini sun'iy intellekt texnologiyalari asosida rivojlantirishning metodik modeli.....	54
<i>Choriyev Olmosbek Baxriddin o'g'li</i>	
Fan va tilni integratsiyalashgan holda o'qitish (CLIL)	60
<i>M. D. Boynazarova</i>	
Оптимизация показателей сердечного цикла у спортсменов при хроническом физическом перенапряжении посредством фармакологической поддержки	63
<i>Нормуратов Абдулла Саппарович</i>	
Chidamlilikka yo'naltirilgan sport turlarida uglevod va energiya almashinuvini farmakologik korreksiyasi....	67
<i>Normuratov Abdulla Sapparovich</i>	
O'quvchilarga dutor ijrochiligini o'rgatishning pedagogik yondashuvlari	70
<i>Sa'dullayev Og'abek Abdurashid o'g'li, Nazirullayeva Nodira Akmal qizi</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida individual va jamoa mashg'ulotlarini tashkil etish mexanizmlari (cholg'u ijrochiligi misolida).....	74
<i>Omonova Charos Baxodir qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining o'quv-biluv faoliyatini motivatsiyalashda interfaol metodlardan foydalanish.....	79
<i>Saidova Zulfizar Norbobo qizi</i>	
O'qituvchining kognitiv egizagi (Digital Twin): sun'iy intellekt yordamida individual pedagogik uslubni modellashtirish.....	83
<i>Kuchkarova Feruza Qambaraliyevna</i>	
Abdusamad Boboxo'jayev rahbarligida tarix va arxeologiya institutining rivoji: 1964-yilgi arxiv hujjati misolida	91
<i>Abdullayev Botir Jabbor o'g'li</i>	
Maktab o'quvchilarining musiqiy idrokni shakllantirishning ijtimoiy va didaktik zarurati.....	93
<i>Abdumannan Maxammatov</i>	

“Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kalokagatiyani rivojlantirishning KAMOL modeli asosidagi pedagogik texnologiyasi”	97
<i>Abdurahmonova Dilorom Jovliyevna</i>	
Morphological Structure and Word Formation of Ecotourism Terminology: A Cross-Linguistic Analysis With Reference to the Uzbek Language.....	104
<i>Absamatova Charos</i>	
Fizika fanini o'tmda o'qitishda masalalar yechishning ilmiy-metodik ahamiyati	107
<i>Akmal Mustafoyev Isaqulovich, Munajat Mustafoyeva Oltibekovna</i>	
Kasbiy yo'naltirilgan ingliz tili darslarida metakognitiv strategiyalar asosida akademik nutqni rivojlantirish ..	111
<i>Allamuratov G'ofur Ashurovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolalarning mayda qo'l motorikasini rivojlantirish metodikasi	116
<i>Amanova Albina Dexqon qizi</i>	
Psychological Approaches in Teaching English in Preschool Education and their Effectiveness	120
<i>Berdiqulova Zamira Albertovna</i>	
The Role of Family, Education, and Community Systems in Shaping Individual Psychological Well-Being .	124
<i>Diibar Abdullayeva Ubaydullayevna, Iroda Panjiyeva Khayitovna</i>	
Nomoddiy madaniy merosning talaba-yoshlarni yuksak ma'naviyatli shaxs sifatida tarbiyalashdagi ahamiyati	127
<i>Erboyev Suxrob Abdusalomovich</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari	131
<i>Gulmira Jumanova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini o'stirishda badiiy adabiyotning dolzarbligi	135
<i>Hasanova X. Z.</i>	
Gospital ta'lim sharoitida ona tili fanini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	139
<i>Hikmatov Bobobek Saydulloyevich</i>	
ASB bo'lgan bolalarda sensor buzilishlarning kognitiv va ijtimoiy rivojlanishga ta'siri	142
<i>Isaxanova Oybarchin Abduraxim qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda kommunikativ faoliyat samaradorligining pedagogik mexanizmlari	146
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna</i>	
David haykali ko'z bo'lagining qalamtasvirini bajarish usullari.....	149
<i>Mo'minov Baxtiyor Karamatovich</i>	
Ta'limda fanlararo integratsiyadan foydalanishning pedagogik va psixologik asoslari	154
<i>Oblakulova Nodira Abduvali qizi</i>	
Ellipslarni tasviriy san'at va muhandislik grafikasida yasash metodikasi.....	160
<i>Sheraliyev Sanjarbek Karimberdiyevich</i>	
Kommunikativ strategiyaning yuzaga kelish omillari	170
<i>Normaxmatova Feruza Ruziboyevna</i>	
Umumta'lim maktab musiqa madaniyati darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanish muammo va yechimlari	174
<i>O'rishboyeva Xumora O'rol qizi</i>	
Maktabda jismoniy tarbiya darslarida futbol elementlaridan foydalanib 10-11 yoshli bolalarda tezkor-kuch qobiliyatlarini rivojlantirish uslubiyati	177
<i>Qurbonbayeva Maftuna G'ayrat qizi</i>	
Maktabda darsdan tashqari futbol to'garaklarida o'quvchilarning tezkor-kuch qobiliyatlarini takomillashtirish	182
<i>Ro'ziboyeva Fotima Quدرات qizi</i>	
Matn ustida ishlash samaradorligini baholash mezonlari	187
<i>Sadarova Nilufar</i>	
Neyroestetik stimulning yosh dinamikasidagi roli: kognitiv emotsional sferani qayta tashkil etish mexanizmlari.....	193
<i>Salaxidinova Xolida Xaliljonovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	<p>Kasbiy ta'limda o'quvchilarning psixologik va axloqiy sifatlari 198 Salomov Abdurasul Axmadovich</p> <p>Funksiyaning hosilasi yordamida o'sish va kamayish oraliqlarini aniqlash metodikasi 201 Sherzad Eshjanovich Bekchanov, Shohida Sadullaeva Ziyadullaeva, Abdusalom A. Xudoyberdiev</p> <p>Bo'lajak tarbiyachilarning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantirishda psixologik treninglarning nazariy va amaliy asoslari..... 205 Sojida Safarova Saxadin qizi</p> <p>Destruktiv xulq-atvor psixologik va pedagogik qarovsizlik oqibati sifatida..... 207 Umirzoqova Shodiya Lutfullo qizi</p> <p>Maktabgacha ta'limda bolalar bilan innovatsion texnologiyalar yordamida ekologik omillarni singdirish 210 Xoldorova Mashxura G'ulomovna</p> <p>Роль антиоксидантной системы в повышении работоспособности спортсменов 214 Нурбаев Бахтиёр Шириневич</p> <p>Shaxs irodaviy sohasini rivojlantirishning psixologik determinantlari..... 217 To'ychiyeva Shoyista Jumabayevna</p> <p>Ta'lim jarayonida va talabalarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ahamiyati 223 X. Xalilova, N. Niyazova</p> <p>Optimization of Periodontal Disease Treatment Tactics in Patients With Chronic Hepatitis C After Achieving a Sustained Virological Response 227 Makhmudova Ugiloy Bakhtiyorovna</p> <p>Pathogenetic and Clinical Rationale for the Prevention and Management of Periodontal Diseases in Workers Within Dust-Hazardous Environments 230 Turumova Marjona Bakhodirovna</p> <p>Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining boshqaruv faoliyati va kasbiy madaniyati 233 Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Soloyeva Rayhonoy Ravshanbek qizi</p> <p>Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida integratsiyalashgan ijodiy muhitni tashkil etishning ilmiy-metodologik asoslari 236 Sultanov Xaytboy Eraliyevich</p> <p>Ma'naviy-ma'rifiy faoliyat orqali o'smirlarda huquqbuzarlik profilaktikasining pedagogik asoslari 241 Umarov Qobiljon</p> <p>Maktab o'quvchilari orasida kiberbulling profilaktikasi yo'llari 245 Jannazarova Juldizxan Aliiyar qizi</p> <p>Kimyo ta'limi jarayonida kreativ yondashuv asosida kompetensiyaviy yondashuvni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish 250 Allaberdiyeva Zebinisobegim Ismoiljon qizi</p> <p>Universality in Phraseological Units in English, Dutch and Uzbek 253 Khaydarova Guzalkhon</p> <p>Texnologik ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanishning o'quv samaradorligiga ta'siri: universitet darajasida istiqbollor 256 Musurmonova Ma'mura Oman qizi, Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna</p> <p>Chet el va mahalliy tajribalarda muhandislik musobaqalari samaradorligi 261 N. Nomozova, A. Muxamadiyev</p> <p>Autizm spektri buzilishlarining klinik-pedagogik xususiyatlari va ularni korreksiyalashning ilmiy asoslari..... 267 Polatova P. M., Polvonova Kishchan Ravshanovna</p> <p>Tenglamalar ildizlarini aniqlashda vatarlar usuli va python dasturiy modeli 272 Rizayeva Bahoroy Jahongir qizi</p> <p>Algebra fanini o'rganishda talabaning xatolarini tahlil qilish va ularni bartaraf etish usullari 277 Zaxiriddinova Shahlo Zahiriddin qizi, Norboyeva E'zoza O'tabek qizi, Oqbutayeva Sumbula Normuhammad qizi</p> <p>Интегрированный подход как основа развития русской связной речи иноязычных студентов неязыковых специальностей 280 Бозорова Хулкар Одинакуловна</p>
-------------------------------------	---

Оптимизация трудовых отношений в системе общего среднего образования на основе HR-менеджмента: эмпирический анализ.....	284
Турикова Лазокат Машрабовна	
Pedagoglarning huquqiy maqomi hamda global kompetensiyalar bilan bog'liq muammo va yechimlar.....	296
Javohir Baxtiyorovich Shukurov	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida og'zaki nutqni rivojlantirishning kommunikativ yondashuv asoslari.....	305
Holikulova Feruza Xasanovna	
Talabalarda internet va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishning agressiv xulq-atvorga ta'siri.....	309
Tosheva Sayyora Raxmonqulovna	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	314
Nurmatova Iroda Toxtasinovna, Qutlimuratova Dilnoza Oybek qizi	
O'quv materiallarini didaktik prinsiplar asosida bayon qilishning nazariy-amaliy asoslari.....	318
Turdiyeva Navruza Sheraliyevna	
Raqamli va globallashtirilgan muhitda maktabgacha yoshdagi bolalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarini rivojlantirish.....	323
Avazova Xidoyat Zafar qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish darslarida badiiy asar tahlil qilish kompetensiyasini shakllantirish orqali o'quvchilar nutqini boyitish ("Bog'bon va nihol" rivoyati misolida).....	327
Normurodova Nigora Abdusattorovna, Abduxalilova Mohinur To'raqul qizi	
Qoraqalpog'iston cho'l yaylovlarning holatiga katta qumsichqonlar ta'sirini baholash.....	331
Adilbayeva Genjexan	
O'zbekiston zaminida uyg'onish - renessans hodisasining yuz berishi: shakllanishi, musulmon va insoniyat dunyosi taraqqiyotidagi o'rni.....	335
Choriyev Mirjalol Baxtiyor o'g'li	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining ekologik kompetentligini badiiy-loyihaviy faoliyat orqali rivojlantirish metodikasi.....	340
Istamov Zavqiddin Sa'dulloevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fonetik kompetensiyani rivojlantirish orqali orfoqrafik va orfoepik bilimlarni shakllantirish.....	344
Mamasidikova Naima Toxirjon qizi	
Talabalarining mustaqil o'qish va o'rganish kompetensiyalarini rivojlantirishning metakognitiv aspektlari.....	348
Mirsobitova Parvina Bahodir qizi	
Sun'iy intellekt vositasida talabalarining axloqiy-estetik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik asoslari..	351
Muminov Zokir Sharop o'g'li	
Ta'lim muhitining o'quvchilarning emotsional holatiga ta'siri.....	354
Nurmatov Nurhayot Nurziyat o'g'li, Otaqurbonbova Nigina Rustam qizi	
STEAM yondashuvi asosida o'simliklar fiziologiyasi fanida o'quv mazmunini didaktik qayta tashkil etish xususiyatlari.....	358
Xoliqulova Gulchehra Alimardon qizi	
Особенности развития эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста.....	363
Мирзаева Наргиза	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning pedagogik asoslari.....	367
Abdanbekova Nilufar Rixsiyevna	
O'qituvchining pedagogik mahoratini takomillashtirish va uni rivojlantirish omillari.....	370
Ismailova Shaira Ferdausovna	
Maktab o'quvchilarida o'zini o'zi tarbiyalashni shakllantirishning pedagogik asoslari (8–9-sinflar asosida)..	373
Norxo'jayeva Lobar Nuriddin qizi	
Inkluziv ta'limda pedagoglarning mahorati va pedagogik innovatsiyalar.....	378
Raxmonova Gullola Shavkatovna	
The Impact of Collaborative Writing Activities on EFL University Students' Essay Writing Skills: A Classroom-Based Study.....	382
Shovkiewa Munisa Shonazar kizi	

ChatGPT va generativ AI vositalarining o'quv jarayonidagi didaktik imkoniyatlari.....	386
<i>Sotivoldiyev Shohruhmirzo Abdumalik o'g'li</i>	
O'qituvchi shaxsining pedagogik etikasi va kasbiy madaniyati.....	390
<i>Sultonova Nargiza Nigmatovna</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida talabalarning media savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	393
<i>Zaxiriddinova Shaxlo, Nurova Manzura, Murodova Fayoza</i>	
Talabalar matematik tafakkurini rivojlantirishda analizdan masalalar yechish strategiyalari	397
<i>Zaxiriddinova Shaxlo, Tuffiyeva Roziya, Ismatullayev Javohir</i>	
Роль социальной компетенции в процессе интенсивного когнитивного развития	402
<i>З. Ф. Азизова</i>	
Роль научного знания в повышении качества образования	406
<i>Сагатова Диёра Абдулазиз кизи</i>	
Методы использование информационных технологий в научном исследовании качества образования в ВУЗе.....	409
<i>Уразова Марина Батыровна, Туленова Карима Жандаровна, Генжебаева Кундуз Саламат кызи</i>	
Академический стресс и формирование механизма “самообвинения” у студентов.....	412
<i>Хошимова Дилорам Анваровна, Немаджанова Наргиза</i>	
OTM, mahalla va oilalarda barqaror ma'naviy-axloqiy muhitni takomillashtirish tizimi.....	416
<i>Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich, Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich</i>	
O'smirlar deviant xulq-atvori shakllanishida ijtimoiy tarmoqlarga qaramlik bosh omil sifatida.....	421
<i>Olliberdiyeva Buoysha Baxromjon qizi, Tohirova Go'zaloy Davronbek qizi</i>	
Oliy ta'limda tasviriy va amaliy san'at integratsiyasining zamonaviy pedagogik metodlari (Buxoro amaliy san'ati misolida).....	426
<i>Abdullayev Suxrob Sayfullayevich</i>	
STEAM texnologiyalari va uning qo'llanilishi	431
<i>Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li</i>	
Deviant xulq shakllanishining biopsixologik faktorlari.....	435
<i>Ro'ziqulova Sevinch Ubaydullo qizi, Tohirova Go'zal Davronbek qizi</i>	
Эмоциональная устойчивость как психологический фактор развития профессиональной компетентности будущих педагогов	438
<i>Рафиев Фарход Акилович</i>	
Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishning metod va mexanizmlari.....	441
<i>Aziboyev Shuhrat Olimovich</i>	
Bola nutqi buzilishlarining psixologik sabablari.....	445
<i>Xadicha Kamalova, Ziyodullo Elov</i>	
O'quvchilarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish orqali tanqidiy fikrlash va mustaqil o'qish ko'nikmalarini shakllantirish	449
<i>Xolmatova Sabohat Ilhomovna</i>	
O'qish savodxonligi darslarida xalqaro baholash tadqiqoti topshiriqlaridan foydalanish	453
<i>Boychayeva Sharifa Saidkulovna</i>	
Формирование иноязычной коммуникативной компетенции с помощью задания “диктоглосс”	458
<i>Касымова Феруза Суннатовна</i>	
Ta'lim paradigmalarining evolyutsiyasi va zamonaviy tendensiyalari	463
<i>Abdug'aniyeva Shaxzoda Shuxrat qizi</i>	
O'qish savodxonligi darslarida badiiy va ilmiy-ommabop matnlardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari	467
<i>Ostonova Madina Furqat qizi</i>	
Milliy cholg'u sozlar va ularning o'ziga xos xususiyatlari	471
<i>Raimjonov Sunnatulla O'ktamovich</i>	
Forsayt pedagogikasi asosida talabalarning kreativ va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishning amaliy jihatlari	475
<i>Dushaboyeva Dinara Bahrom qizi</i>	

Sun'iy intellekt yordamida individual o'qish yo'nalishini yaratish	479
Irgasheva Madina Irgashovna	
Ahmad al-Farg'oniyni hayot yo'li va ilm-fanga qo'shgan hissasi	484
Temirov Nabijon Solievich, Mo'sajonova Gulxumor Abduhalim qizi	
Data-Driven yondashuv asosida o'quvchilarning jismoniy rivojlanishini monitoring qilish va prognozlash modeli	487
Valiyev Jasurbek Saydullo o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim berishga tayyorlash mexanizmlari	491
Axmedova Orzigul Tulqinovna	
Mustaqil ish – ta'lim sifatini oshirish mezonidir	498
Erkayev Elmirza Temirovich	
Kasbiy tayyorgarlik jarayonida talabalarda kreativlikni rivojlantirishning psixologik shartlari	503
Qobulov O'mirbek Azamat o'g'li	
Kiberbullin onlyn tahdid va uning o'smir xulq-atvoriga ta'siri	509
Saloxiddinova Xumora Mamamrayim qizi, Tohirova Go'zaloy Davronbek qizi	
Yosh voleybolchi qizlarning muvozanat saqlash qobiliyatini oshirish	514
Saparboyeva Muhayyo Farhod qizi	
Talabalarda kasbiy kreativ kompetensiyalarini shakllantirishni psixologik pedagogik jihatlari	517
Tohirova Go'zaloy Davronbek qizi, Sharipova Feruza Xo'jamurod qizi	
O'quv bilish faolligi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	520
Sattarova Gulinoza Salim qizi	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	523
Turg'unov Baxtiyor O'rolovich	
Malakali sportchilarni texnik tayyorgarligiga zamonaviy texnologiyalardan foydalanish yo'llari	526
Eryigitov Dilshod Xolboyevich	
Digitalization as a Driver of Inclusive Education: Enhancing Accessibility, Equity, and Learning Outcomes	529
Muhabbat Nazaraliyevna Toshmurodova	
Digital Transformation of HRM in Higher Education: Evidence from Uzbekistan	534
D. Umirova	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqsonli bolalar bilan ishlashga tayyorlashning integrativ metodikasi	538
Achilova Sevara Djasirkulovna	
Refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	542
Uzoqboyev Xojakbar Qobuljon o'g'li	

REFLEKSIV O'QITISH TEKNOLOGIYALARINING DIDAKTIK IMKONIYATLARI

Uzoqboyev Xojjakbar Qobuljon o'g'li

Turan international university

Biznes boshqaruvi kafedrası (v.v.b dotsent) PhD

Annotatsiya: Ushbu maqolada refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari, ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishi va pedagogik samaradorlikni oshirishdagi roli tizimli tarzda tahlil qilinadi. Tadqiqotda refleksiv texnologiyalar orqali talabalarning metakognitiv monitoring, tanqidiy fikrlash va muammolarni hal etish ko'nikmalarini rivojlantirishning metodologik asoslari yoritilgan. Maqolada xorijiy va mahalliy tadqiqotlar natijalari asosida refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari, interaktiv mashg'ulotlar hamda portfoliolar orqali ta'lim jarayonini individualizatsiyalash va samaradorligini oshirish yo'llari keltirilgan. Tadqiqot pedagogik amaliyotda refleksiv yondashuvni tizimli ravishda tatbiq etish va talabalarning kognitiv hamda metakognitiv ko'nikmalarini shakllantirish imkoniyatlarini o'rganishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: refleksiv o'qitish, didaktik imkoniyatlar, metakognitiv monitoring, tanqidiy fikrlash, pedagogik texnologiyalar, interaktiv mashg'ulotlar, portfoliolar, o'z-o'zini baholash.

Abstract: This article systematically analyzes the didactic potential of reflective teaching technologies, their application in the educational process, and their role in enhancing pedagogical effectiveness. The study highlights the methodological foundations for developing students' metacognitive monitoring, critical thinking, and problem-solving skills through reflective technologies. The article presents ways to individualize the learning process and improve its effectiveness using interactive lessons and portfolios, based on international and local research findings. The research focuses on exploring the possibilities of systematically implementing the reflective approach in pedagogical practice and fostering students' cognitive and metacognitive skills.

Key words: reflective teaching, didactic potential, metacognitive monitoring, critical thinking, pedagogical technologies, interactive lessons, portfolios, self-assessment.

Аннотация: В данной статье системно анализируются дидактические возможности рефлексивных обучающих технологий, их применение в образовательном процессе и роль в повышении педагогической эффективности. Исследование раскрывает методологические основы развития у студентов метакогнитивного мониторинга, критического мышления и навыков решения проблем с использованием рефлексивных технологий. В статье представлены пути индивидуализации образовательного процесса и повышения его эффективности через интерактивные занятия и портфолио на основе результатов международных и местных исследований. Исследование направлено на изучение возможностей системного внедрения рефлексивного подхода в педагогическую практику и формирования когнитивных и метакогнитивных навыков студентов.

Ключевые слова: рефлексивное обучение, дидактические возможности, метакогнитивный мониторинг, критическое мышление, педагогические технологии, интерактивные занятия, портфолио, самооценка.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonlarida pedagogik samaradorlikni oshirish va talabalarning tanqidiy, kreativ hamda metakognitiv ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari doimiy ravishda dolzarb ilmiy tadqiqotlar markazida turadi. Shu kontekstda refleksiv o'qitish texnologiyalari pedagogik jarayon sifatini oshirish hamda o'quvchilarning o'z-o'zini anglash, o'z faoliyatini baholash va strategik qarorlar qabul qilish qobiliyatlarini shakllantirishda muhim vosita sifatida qaraladi. Refleksiv texnologiyalar talabalarning o'qitish jarayonidagi faol ishtirokini ta'minlash, ularni o'z fikrlarini tizimli ravishda tahlil qilishga undash va kognitiv hamda metakognitiv komponentlarni integratsiyalash orqali o'qitish samaradorligini oshirish imkonini beradi ^[1].

Refleksiv yondashuv pedagogik jarayonni nafaqat bilim berish bilan, balki talabaning o'z-o'zini kuzatish va baholash jarayoniga faol jalb etilishi orqali ham boyitadi. Bu yondashuv talabalarning metakognitiv monitoring, tanqidiy fikrlash va strategik qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Kognitiv nuqtayi nazardan, refleksiv texnologiyalar talabaning bilimlarini amaliyot bilan bog'lash va yangi pedagogik vaziyat-

larda mantiqiy xulosalar chiqarish qobiliyatini shakllantiradi. Shu bilan birga, metakognitiv komponent talabning o'z fikrlash jarayonini kuzatishi, baholashi va zarurat tug'ilganda uni optimallashtirish imkonini beradi [2].

Pedagogik adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, refleksiv o'qitish texnologiyalari orqali talabalarning o'z-o'zini anglash qobiliyati va epistemik nazariyalarni tushunish darajasi oshadi. Bu jarayonda interaktiv mashg'ulotlar, muammoli vaziyatlar va portfoliolar yordamida talabalarning individual hamda guruhviy faoliyati tizimli ravishda kuzatiladi. Shu orqali talabalarning strategik fikrlash, mantiqiy tahlil qilish va murakkab pedagogik vaziyatlarda qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlantiriladi [3].

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari shaxsning individual xususiyatlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni interaktiv va individualizatsiyalashgan tarzda tashkil etish hamda talabalarning metakognitiv monitoringini rivojlantirish orqali maksimal darajada amalga oshiriladi. Masalan, talabalarga o'z faoliyatini tahlil qilish va baholashga yo'naltirilgan mashg'ulotlar hamda refleksiv jurnallar yordamida o'z-o'zini kuzatish va baholash ko'nikmalari mustahkamlanadi. Shu tarzda pedagogik jarayonning uzviyligi va tizimlilik ta'minlanadi [4].

Shuningdek, refleksiv o'qitish texnologiyalari talabalarning tanqidiy fikrlash va muammoli vaziyatlarni hal etish salohiyatini oshirishda markaziy o'rin tutadi. Ular o'z qarorlarini metakognitiv nazorat ostida qabul qiladi, natijalarni baholaydi va zarurat tug'ilganda o'z strategiyalarini moslashtiradi. Shu jarayon talabalarning kognitiv va metakognitiv ko'nikmalarini uzviy ravishda rivojlantirish imkonini beradi [5].

Tadqiqotning nazariy asoslari shuni ko'rsatadiki, refleksiv o'qitish texnologiyalarini pedagogik jarayonga tizimli tatbiq etish talabalarning kognitiv va metakognitiv rivojlanishini ta'minlashning samarali vositasi bo'lib, ta'lim jarayonini interaktiv, individualizatsiyalashgan va yuqori darajada natijador qiluvchi strategiya sifatida qaraladi. Shu sababli maqola refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini, ularni amaliyotga tatbiq etish metodologiyasini hamda pedagogik samaradorlikni oshirish yo'llarini tizimli tarzda o'rganishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari bo'yicha olib borilgan xalqaro ilmiy tadqiqotlar pedagogik yondashuvlarni chuqur o'rganish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish bilan bog'liq muhim ilmiy masalalarni yoritadi.

Masalan, Y. Kolajo tomonidan chop etilgan tadqiqot refleksiv o'qitish amaliyotini o'rganib, pedagoglar uchun refleksiv ta'lim metodlarining ta'lim sifati va o'qituvchi kasbiy kompetensiyasini oshirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Ushbu yondashuv qaysi holatlarda o'quv jarayoni yanada samarali bo'lishini aniqlash imkonini beradi. Tadqiqot natijalari refleksiv o'qitish pedagogik amaliyotni chuqur tahlil qilish, o'z-o'zini baholash va talabalarning metakognitiv ko'nikmalarini rivojlantirishda markaziy o'rin egallashini ko'rsatadi [6].

Shu bilan birga, Á. NovoaEchaurren va hammualliflar olib borgan ilmiy izlanishlar refleksiv o'qitish amaliyoti hamda raqamli texnologiyalarni uyg'unlashtirish orqali pedagogik jarayonda o'qituvchilarning ta'lim strategiyalarini doimiy ravishda qayta ko'rib chiqish va metodik qarorlarini chuqur tahlil qilish imkoniyati yaratilishini ko'rsatadi. Tadqiqot refleksiv yondashuv va texnologik vositalarni pedagogik jihatdan uyg'unlashtirish o'qituvchilarning metodik innovatsiyalarni qabul qilish darajasini oshirishi hamda ta'lim jarayonining didaktik samaradorligini mustahkamlashini ta'kidlaydi [7].

Mazkur olimlarning izlanishlari refleksiv o'qitish texnologiyalari nafaqat talabalarning tanqidiy fikrlash va metakognitiv monitoring ko'nikmalarini rivojlantirishda, balki o'qituvchilarning o'z metodik yondashuvlarini optimallashtirish va pedagogik jarayonni yangi didaktik strategiyalar bilan boyitishda ham strategik ahamiyatga ega ekanini ilmiy asoslaydi. Bu yondashuvlar refleksiv jarayonni tizimli tarzda ta'lim kontentiga integratsiyalash orqali didaktik imkoniyatlarni kengaytiradi va pedagogik faoliyatda uzluksiz professional rivojlanish uchun qulay sharoit yaratadi. Shu bilan birga, talabalarning o'z-o'zini tahlil qilish va tanqidiy qaror qabul qilish salohiyatini mustahkamlashga xizmat qiladi [8].

TADDIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini pedagogik jarayonda tizimli ravishda tatbiq etish maqsad qilib olindi va metodologik yondashuv sifatida integratsiyalashgan ilmiy asoslar qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida talabalarning metakognitiv monitoring, tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan eksperimental hamda interaktiv metodlar asosiy o'rin tutdi.

Shuningdek, metodologiyada refleksiv mashg'ulotlar, portfoliolar, o'z-o'zini kuzatish jurnallari va muammoli vaziyatlarda faoliyat yuritish usullari birlashtirilib, pedagogik jarayonning individual va guruh bo'yicha samaradorligini oshirishga qaratilgan uzviy tizim yaratildi. Tadqiqot metodologiyasi eksperimental va diagnostik yondashuvlarni birlashtirishga asoslandi, bunda talabalarning refleksiv faoliyati hamda didaktik jarayondagi

integratsiyalashgan kompetensiyalari doimiy ravishda kuzatildi. Talabalarga real pedagogik vaziyatlar taqdim etilib, ular o'z qarorlarini metakognitiv nazorat asosida tahlil qildi, o'z xatolarini aniqladi va strategiyalarini optimallashtirdi. Shu bilan birga, interaktiv mashg'ulotlar orqali talabalarning kognitiv va metakognitiv jarayonlari uzviy tarzda rivojlantirildi, bu esa ularning refleksiv yondashuv asosida ta'lim jarayonidagi samaradorligini maksimal darajada oshirish imkonini berdi.

Metodologik yondashuvlarning integratsiyasi refleksiv o'qitish texnologiyalarini didaktik nuqtai nazardan samarali tarzda tatbiq etishga xizmat qildi, pedagogik jarayonni individualizatsiyalashgan va tizimli tashkil etish imkonini yaratdi, shuningdek, talabalarning tanqidiy fikrlash, strategik qaror qabul qilish va metakognitiv monitoring ko'nikmalarini shakllantirdi. Shu tarzda, tadqiqot metodologiyasi pedagogik amaliyotni nazariy va amaliy jihatdan uyg'unlashtirish orqali refleksiv texnologiyalarning didaktik imkoniyatlarini samarali rivojlantirishga yo'naltirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, refleksiv o'qitish texnologiyalarini didaktik jihatdan pedagogik jarayonga tatbiq etish talabalarning metakognitiv monitoring, tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Eksperimental mashg'ulotlar, portfoliolar va o'z-o'zini kuzatish jurnallari orqali talabalarning refleksiv faoliyati tizimli tarzda kuzatilib, har bir pedagogik vaziyatda ularning qaror qabul qilish, xulosalar chiqarish va muammolarni hal etish jarayonidagi yondashuvlari baholandi.

Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, talabalarning metakognitiv monitoring qobiliyati, ya'ni o'z fikrlash jarayonini doimiy nazorat qilish va zarur hollarda strategiyasini moslashtirish imkoniyati refleksiv texnologiyalar orqali sezilarli darajada oshadi. Shuningdek, interaktiv mashg'ulotlar va muammoli vaziyatlarda talabalarning o'z faoliyatini tahlil qilish, pedagogik qarorlarni mustaqil qabul qilish hamda ularni refleksiv nuqtai nazardan baholash qobiliyati rivojlanadi. Bu esa, o'z navbatida, talabalarning tanqidiy fikrlash salohiyatini oshirish, pedagogik vaziyatlarda mantiqiy xulosalar chiqarish va murakkab muammolarni strategik tarzda hal etish imkoniyatini beradi. Portfoliolar va refleksiv jurnallar yordamida talabalarning individual rivojlanishi doimiy monitoring qilinadi, bu esa o'qituvchilarga pedagogik jarayonni shaxsiylashtirish va individual yondashuvni qo'llash imkoniyatini yaratadi.

Tadqiqot natijalari shuni ham ko'rsatdiki, refleksiv o'qitish texnologiyalarining tatbiqi talabalarning epistemik salohiyatini mustahkamlashga yordam beradi hamda ularni o'z-o'zini anglash va baholash jarayonida faollashtiradi. Shu bilan birga, pedagogik jarayonning didaktik samaradorligi oshadi, chunki refleksiv yondashuv orqali talabalarning kognitiv va metakognitiv jarayonlari uzviy ravishda rivojlantiriladi, pedagogik vaziyatlarda individual va guruh bo'yicha strategik qarorlar qabul qilinadi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, refleksiv texnologiyalarni tizimli tarzda qo'llash nafaqat talabalarning metakognitiv ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki ularni o'z faoliyatini tanqidiy tahlil qilishga, xatolarini aniqlash va o'z strategiyalarini optimallashtirishga yo'naltiradi. Shu orqali pedagogik jarayon interaktiv, individualizatsiyalashgan va samarali tus olib, talabalarning tanqidiy fikrlash, strategik qaror qabul qilish hamda o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini uzviy rivojlantirishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, refleksiv o'qitish texnologiyalari pedagogik jarayon sifatini oshirish, talabalarning metakognitiv va kognitiv rivojlanishini maksimal darajada rag'batlantirish hamda pedagogik amaliyotni zamonaviy talablarga moslashtirish imkonini beradi.

Refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini o'rganish sohasida olimlar o'rtasida muhim ilmiy bahslar mavjud. Shu munosabat bilan, Y. Kolajo va Á Novoa-Echaurren tadqiqotlari ushbu bahsning markazida turadi.

Kolajo refleksiv o'qitish amaliyotini pedagogik jarayonda talabalarning metakognitiv monitoring, o'z-o'zini baholash va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish vositasi sifatida ko'rib, pedagogik samaradorlikni oshirishdagi strategik rolini ta'kidlaydi. Uning fikricha, refleksiv mashg'ulotlar va portfoliolar orqali talabalarning o'quv jarayonidagi faol ishtiroki pedagogik jarayonning uzviyligini hamda individualizatsiyalashgan yondashuvni ta'minlaydi. Shu nuqtai nazardan, Kolajo pedagogik amaliyotda refleksiv yondashuvni tizimli ravishda qo'llash o'qituvchilarga metodik qarorlarini yangilash va pedagogik jarayonni optimallashtirish imkonini berishini qayd etadi^[9].

Boshqa tomondan, Á Novoa-Echaurren refleksiv o'qitish texnologiyalarini raqamli vositalar bilan uyg'unlashtirish orqali pedagogik jarayonni yanada samarali tashkil etishga urg'u beradi. U pedagoglarning didaktik strategiyalarini doimiy ravishda qayta ko'rib chiqish va talabalarning individual faoliyatini tahlil qilish orqali pedagogik jarayonni boyitishni taklif qiladi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli va refleksiv yondashuvlarni uyg'unlashtirish pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etish hamda o'quvchilarning tanqidiy fikrlash, strategik qaror qabul qilish va metakognitiv monitoring ko'nikmalarini rivojlantirishda markaziy o'rin tutadi^[10].

Kolajo va Á Novoa-Echaurren yondashuvlari o'rtasidagi bahs refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini amaliyotga tatbiq etish strategiyalarida namoyon bo'ladi. Kolajo refleksiv yondashuvni talabalarning metakognitiv faoliyati va portfoliolar orqali rivojlantirishni taklif etsa, Á Novoa-Echaurren esa raqamli vositalar bilan integratsiyalashgan pedagogik amaliyotni ilgari suradi.

Shu bilan birga, har ikki olim ham refleksiv o'qitish texnologiyalarining talabalarning kognitiv va metakognitiv ko'nikmalarini uzviy ravishda rivojlantirish hamda pedagogik jarayonni individualizatsiyalashgan tarzda tashkil etish imkoniyatini ta'kidlaydi.

Ushbu ilmiy polemika pedagogik amaliyotda refleksiv o'qitish texnologiyalarini samarali qo'llash, talabalarning o'z-o'zini tahlil qilish va tanqidiy qaror qabul qilish salohiyatini rivojlantirish, shuningdek, pedagogik jarayonning didaktik samaradorligini oshirish uchun nazariy hamda amaliy asos yaratadi. Shu tarzda, Kolajo va Á Novoa-Echaurren qarashlari refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini chuqur anglash va pedagogik strategiyalarni optimallashtirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Ushbu maqolada refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari tizimli tarzda tahlil qilindi, ularning pedagogik jarayonda talabalarning metakognitiv monitoring, tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirishdagi roli yoritildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, refleksiv yondashuv pedagogik jarayonni individualizatsiyalashgan, interaktiv va tizimli tarzda tashkil etishga imkon yaratadi hamda talabalarning o'z faoliyatini tahlil qilish, strategik qarorlar qabul qilish va metakognitiv monitoring ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatdiki, xorijiy olimlar, xususan, Y. Kolajo va Á Novoa-Echaurren refleksiv o'qitish texnologiyalarini pedagogik amaliyotga tatbiq etish orqali talabalarning tanqidiy fikrlash va metakognitiv ko'nikmalarini rivojlantirish, shuningdek, o'qituvchilarning metodik yondashuvlarini optimallashtirishning samarali usuli ekanini ta'kidlaydi.

Shu bilan birga, maqolada ilgari surilgan metodologik tavsiyalar pedagogik jarayonni tizimli ravishda tashkil etish, talabalarning individual xususiyatlarini hisobga olish va pedagogik samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, refleksiv o'qitish texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini integratsiyalashgan pedagogik yondashuvlar orqali tatbiq etish ta'lim jarayonining sifatini oshirish, talabalarning kognitiv va metakognitiv ko'nikmalarini uzviy rivojlantirish hamda pedagogik amaliyotning innovatsion samaradorligini ta'minlashga imkon beradi. Shu tarzda, refleksiv yondashuv nafaqat talabalarning tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini baholash salohiyatini mustahkamlash, balki pedagogik jarayonni tizimli, interaktiv va individualizatsiyalashgan tarzda tashkil etish orqali didaktik imkoniyatlarni maksimal darajada kengaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ochilova M. P. Nutq qobiliyatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi antropologik omillar // American Journal of Education and Learning. – 2025. – T. 3. – №. 8. – C. 303-310.
2. Одинцова И. В. Импликация и инференция в лингводидактике // Мир русского слова. – 2016. – №. 4. – С. 91-96.
3. Матханова И. П. Референция, инференция и описание семантики высказывания // Сибирский филологический журнал. – 2011. – №. 3. – С. 136-143.
4. Воронина Л. В. Инференция как когнитивная операция декодирования семантического потенциала производного // Когнитивные исследования языка. – 2016. – №. 25. – С. 254-260.
5. Uzoqboyev X. Q. Tarixiy ilmiy kashfiyotlarni 7-8-sinflar uchun tabiiy fanlar bo'yicha zamonaviy o'quv dasturiga moslashtirish metodikasi // Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 8 (1). – С. 391-396.
6. Turayeva N. N. Talabalarning texnologik tafakkurni rivojlantirishning tarkibiy komponentlari // Scientific Practical Conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – С. 224-226.
7. DS T. M. M. Y. Jismoniy sifatlarni rivojlantirishda harakatli o'yinlarni tashkil qilish va o'tkazish metodikasi : дис. – Образование и инновационные исследования, 2024.
8. Imamkulov R. R. Talabalarning pedagogik muloqotini tarbiyalash usullari // Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 5. – С. 268-274.
9. Uzoqboyev X. Zamonaviy pedagogik amaliyotda ilmiy bilimlarni rivojlantirish tendensiyalari // "ACTA NUUZ". – 2025. – T. 1. – №. 1.2. – С. 248-250.
10. Uzoqboyev X. Boshlang'ich 4-sinf o'quvchilarining tabiiy-ilmiy savodxonligini oshirishning innovatsion texnologiyalari // News of the NUUZ. – 2024. – T. 1. – №. 1.5.1. – С. 218-220.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №4(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.